

УДК 658.7:656

В.В. Дикань

**ПРОМИСЛОВО-ЛОГІСТИЧНА СИСТЕМА:
СУТНІСТЬ ТА ДОЦІЛЬНІСТЬ ФОРМУВАННЯ**

В статті розкрито основи формування промислово-логістичної системи, визначено основні підсистеми, принципи, подано її структуру та обґрунтовано роль для відродження промислового потенціалу України.

Ключові слова: промисловість, машинобудування, промислово-логістична система, конкурентоспроможність.

В статье раскрыты основы формирования промышленно-логистической системы, определены основные подсистемы, принципы, подано ее структуру и обоснована роль для возрождения промышленного потенциала Украины.

Ключевые слова: промышленность, машиностроение, промышленно-логистическая система, конкурентоспособность.

The bases of industrially logistic system forming are exposed in the article, its basic subsystems, principles are determined, its structure is given and its role for the revival of industrial potential of Ukrainian industrially logistic system is grounded. The industrially logistic system is an aggregate of subsystems, connections between which and between the elements of the system based on informatively innovative basis, and their associate functioning is called to provide creating of conditions for growth of innovative receptivity level and competitiveness of machine-building enterprises due to distribution and drawing on front-rank accomplishments of STP, incarnate in the products of machine-building production.

Forming of industrially logistic systems in the aspect of domestic industrial enterprises competitiveness providing is carried

out after such principles: adaptiveness, social partnership, synergy, priority, innovativeness, complexity, scale.

Basis of industrially logistic system are made by production and transport subsystems. A production subsystem is presented by the aggregate of production enterprises which are specialized on the production of goods of machine-building, that is characterized by low level of quality at this time, however they are interested in innovative development of all industry of Ukraine.

Transport subsystem of industrially logistic system unites activity of all types of transport, which will carry out a transport maintenance of industry on the basis of logistic principles.

Among basic advantages which stipulate expedience of association of enterprises within the limits of ILS, is:

1) receipt to the new specialized factors of production (technologies, newest equipment, skilled personnel, infrastructure);

2) conditioning for an effective exchange by information which reduces the level of charges and diminishes the size of efforts on organization and flowing of informative streams;

3) a decline of level of charges on organization and realization of process of transporting of products and directly process of transportations;

4) development of contiguous productions and improvement of the economic state of producers of technological equipment;

5) expansion of access is to existent world scientific and technical developments and conditioning for an exchange, activation of own research activity, technologies.

Keywords: industry, mechanical engineering, industrial-logistic system, competitiveness

Постановка проблеми. Сьогодні вітчизняній економічній науці відомо безліч шляхів, механізмів та заходів забезпечення стабілізації української економіки – протидії кризових явищ в ній. При цьому більша частина економістів перехід до стадії економічного зростання та напрямки підвищення конкурентоспроможності економіки України пов'язують з покращен-

ням інвестиційного клімату в країні, відновленням фінансової стабільності, створенням ефективно діючої інноваційної системи з посиленням інноваційної складової розвитку, стимулюванням експорту наукоємної продукції, забезпеченням технологічної модернізації виробництв зі збільшенням прошарку промислових виробництв новітніх технологічних укладів, постійним розвитком та вдосконаленням інфраструктури, впровадженням енергота ресурсозберігаючих технологій, що створить умови для побудови ефективного механізму забезпечення стабільного розвитку української промисловості та посилення її конкурентних позицій на міжнародному ринку [1].

Попри величезну кількість напрацювань в сфері підвищення конкурентоспроможності промислового виробництва України, практична реалізація запропонованих заходів не дає очікуваних результатів. Свідченням цього є нинішня ситуація в країні, коли протягом двадцяти років незалежності не відбулося суттєвого поліпшення її економічного становища та спостерігається все більше й більше виснаження виробничих потужностей.

Огляд останніх досліджень і публікацій. Актуальність питання підвищення ефективності функціонування та забезпечення конкурентоспроможності вітчизняного промислового виробництва підтверджується кількістю наукових розробок, присвячених даній проблематиці. Серед основних вчених-науковців, яких цікавило питання відродження промислового потенціалу України, можна виділити Я.Б. Базилюк, А.С. Гальчинського, В.М. Геєця, В.Г. Горник, Н.В. Дацій, В.Л. Диканя, Я.А. Жаліло та Я.В. Белінську, Н.В. Якименко [2-6]. Ними сформульовано основні принципи, напрямки і механізми забезпечення конкурентоспроможності та визначено основні шляхи стабілізації промислового виробництва. Однак, сьогочасна дійсність функціонування промисловості вказує на необхідність втілення логістичного підходу до реалізації стратегії розвитку промислового потенціалу України.

Завдання дослідження. Метою даної статті є розкриття сутності промислово-логістичної системи та обґрунтування її

ролі в забезпеченні конкурентоспроможності вітчизняних промислових підприємств.

Основний матеріал дослідження. В умовах сучасної конкурентної боротьби індивідуальне і самостійне функціонування навіть великих підприємств дає все менші гарантії ефективного досягнення поставлених цілей, тому останнім часом підприємства значно охоче використовують різні форми кооперації, сприймаючи їх як складові елементи власної стратегії. Потужні глобалізаційні процеси призвели до того, що в усіх галузях економіки співробітництво стає ключовим підходом до ефективної конкуренції. Ідея міжгалузевої взаємодії найчастіше розвивається через призму кластерної моделі [7]. Однак, автор статті вважає, що для стабілізації економічної ситуації в промисловості та підвищення конкурентоспроможності продукції цього сектору виробництва, доцільно застосовувати принципи системного підходу втілені в організацію промислово-логістичної системи.

Промислово-логістична система – це сукупність підсистем, зв'язки між якими та між елементами системи засновані на інформаційно-інноваційній основі, а їх взаємопов'язане функціонування покликане забезпечити створення умов для зростання рівня інноваційної сприйнятливості та конкурентоспроможності підприємств машинобудування за рахунок розповсюдження та використання передових досягнень НТП, втілених в продукції машинобудівного виробництва. Умовно схему промислово-логістичної системи приведено на рисунку.

При цьому промислово-логістична система розглядається як:

по-перше, сукупність територіально-наближених, скоординовано діючих промислових підприємств, що мають коопераційні зв'язки з виробництва продукції, та об'єктів логістичної інфраструктури, які взаємодіючи один з одним забезпечують реалізацію задач соціально-економічного розвитку промисловості;

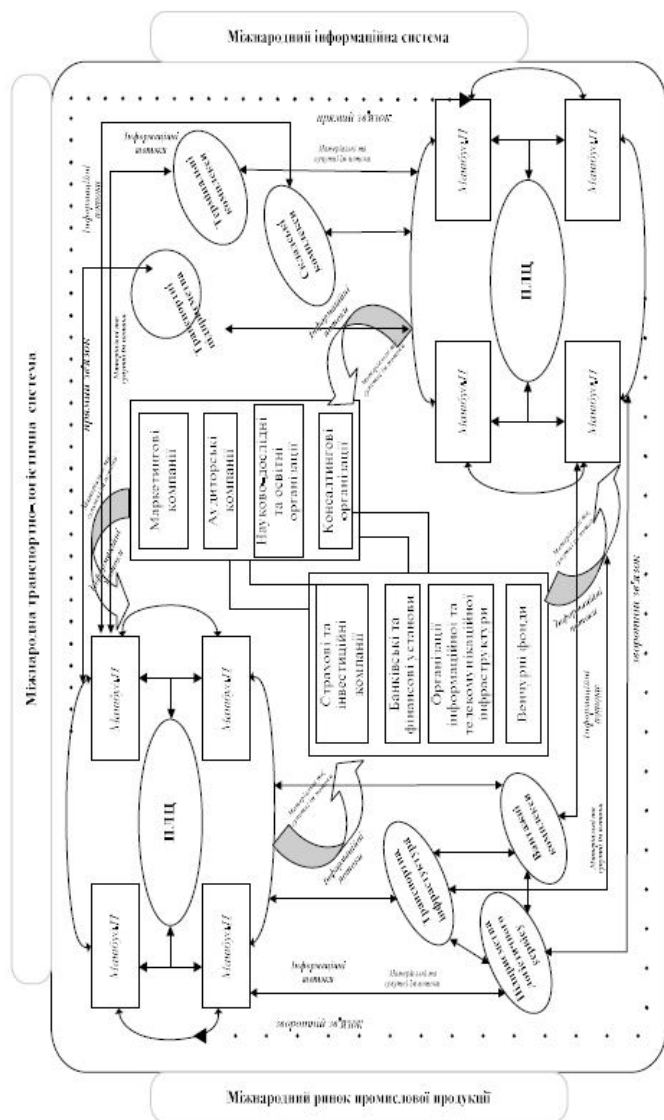

Рис. Схеми промислово-логістичної системи

по-друге, територіальний міжгалузевий виробничо-господарський комплекс, підсистеми якого формують та координують стратегію забезпечення конкурентоспроможності промислового виробництва.

При цьому формування запропонованої промислово-логістичної системи в аспекті забезпечення конкурентоспроможності вітчизняних промислових підприємств здійснюється за такими принципами:

- адаптивності – готовність елементів ПЛС до змін та їх здатність адаптуватися до сформованих умов;
- соціального партнерства – передбачає рівноправність учасників системи в процесі прийняття рішень;
- синергичності – передбачає, що цілеспрямована дія елементів ПЛС посилює ефективність її функціонування;
- пріоритетності – передбачає першочергове вирішення питань, що складають зміст промислово-логістичної взаємодії;
- інноваційності – передбачає використання новітніх технологій при управлінні розвитком промислових підприємств, що забезпечує конкурентоспроможність їх продукції;
- комплексності – проявляється у всесторонньому прогресивному розвитку всіх елементів ПЛС у взаємозв'язку з зовнішнім середовищем для забезпечення її ефективного функціонування;
- масштабності – націленість на пріоритетні проекти розвитку промисловості.

Основу ПЛС складають виробнича та транспортна підсистеми. Виробнича підсистема представлена сукупністю виробничих підприємств, які спеціалізуються на виробництві продукції машинобудування, що на даний час характеризується низьким рівнем якості, однак зацікавленні і в інноваційному розвитку всієї промисловості України. Крім того до складу виробничої підсистеми можуть бути включені підприємства, які спеціалізуються на виробництві запасних частин, комплектуючих та інші суміжні підприємства. Основна проблема, яка

знижує конкурентоспроможність їх продукції – висока ціна та низька інноваційність продукції порівняно з закордонними аналогами, що значно ускладнюється зниженням рівня платоспроможного попиту і ще раз підтверджує необхідність змін у ціноутворенні та інноваційному розвитку продукції даних підприємств. Саме цю проблему можна вирішити при створенні ПЛС. При цьому обов'язковим елементом ПЛС є організація промислово-логістичного центру, який покликаний забезпечити генерування інновацій для потреб підприємств машинобудування.

Транспортна підсистема ПЛС об'єднує діяльність всіх видів транспорту, що здійснюватимуть транспортне обслуговування промисловості на основі логістичних принципів.

Ресурсна підсистема ПЛС спрямована на комплексне забезпечення матеріальними, фінансовими, трудовими, техніко-технологічними ресурсами.

Інформаційна підсистема ПЛС представлена сукупністю підприємств, які надають інформаційні послуги, а також сукупністю інформаційних мереж, які використовуються як інструменти взаємодії підсистем між собою.

Інноваційна підсистема ПЛС представлена сукупністю підприємств, які належать до науково-інноваційної сфери промисловості.

Елементами сервісної підсистеми ПЛС є сукупність об'єктів логістичної інфраструктури, які сприяють безперервному протіканню логістичних процесів в межах ПЛС.

Серед основних переваг, що обумовлюють доцільність об'єднання підприємств в межах ПЛС, є:

1) отримання до нових спеціалізованих чинників виробництва (технології, новітнє устаткування, кваліфікований персонал, інфраструктура);

2) створення умов для ефективного обміну інформацією, що знижує рівень витрат та зменшує величину зусиль на організацію та протікання інформаційних потоків;

3) зниження рівня витрат на організацію та здійснення процесу транспортування продукції і безпосередньо сам процес перевезень;

4) розвиток суміжних виробництв та покращення економічного стану виробників технологічного устаткування;

5) розширення доступу до існуючих світових науково-технічних розробок та створення умов для обміну технологіями, активізації власної науково-дослідної діяльності.

Висновки. Таким чином, в основі конкурентоспроможності української промисловості знаходяться виробничі потужності машинобудівних підприємств від рівня інноваційної активності яких залежить і економічний потенціал країни. В статті сформовано авторське бачення подолання кризової ситуації в промисловості за рахунок формування промислово-логістичної системи, що дозволило розкрити її сутність, принципи та суб'єкти формування.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. *Концепція Загальнодержавної цільової програми розвитку промисловості України на період до 2017 року [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://industry.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=57967&cat_id=57966, http://www.economy-confer.com.ua/full_article/974/.*
2. *Базилюк Я.Б. Конкурентоспроможність національної економіки [Текст] / Я.Б. Базилюк. – К., 2002. – 107 с.*
3. *Геєць В.М. Стратегія економічного і соціального розвитку України (2004-2015 роки) «Шляхом Європейської інтеграції» [Текст] / В. М. Геєць, А.С. Гальчинський та ін.; Нац. ін-т стратег. досліджень, Ін-т екон. прогнозування НАН України, М-во економіки та з питань європ. інтеграції України. – К.: ІВЦ Держкомстату України, 2004. – С. 44.*

4. Горник В.Г. Інвестиційно-інноваційний розвиток промисловості [Текст]: Монографія / В.Г. Горник, Н.В. Дацій. – К.: Вид-во НАДУ, 2005. – 200 с.
5. Дикань В.Л. Консолідація можливостей промисловості та транспорту в умовах міжнародних транспортних коридорів як шлях призупинення кризових явищ в економіці України [Текст] / В.Л. Дикань, Н.В. Якименко // Вісник економіки транспорту та промисловості. – № 30. – 2010. – С. 11-16.
6. Жаліло Я.А. Конкурентоспроможність економіки України в умовах глобалізації [Текст] / Я.А. Жаліло, Я.Б. Базиліук, Я.В. Белінська та ін.; за ред. Я.А. Жаліло. – К.: НІСД, 2005. – 388 с.
7. Бойко Л.І. Кластери як одна з ефективних форм співробітництва [Текст] / Л.І. Бойко, С.В. Кудря // Економічний простір, 2009. – № 22/1. – С. 327-331.

Стаття надійшла до редакції 23.09.2013

Рецензенти:

доктор економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки, організації і управління підприємством Української державної академії залізничного транспорту **Н.В. Якименко**

доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри «Економічна теорія та кібернетика» Одеського національного морського університету **Г.С. Махуренко**